

A sziváci találkozástér

Minden alkalommal, amikor Szivádra jövünk, megtervezzük a napunkat, útra készülünk, és olyan vajdasági utakat járunk be, amelyek tegnapi önmagunk mai értelmezésének helyszínei felé vezetnek. Ide nem jöhetünk rutinból, röpké időtöltésre. S miért jövünk mégis? Mert Szivác olyan irodalmi-kulturális jelentést és jelentőséget ad a találkozásainknak, hogy érdemes útra kelnünk. Szivác mint *találkozástér* egy sajátos kommunikációs nyelvbe lépteti be azokat, akik eljönnek.

A Szenteleky-kultusz stílusa megengedi, hogy ezek a találkozások, mint közösségképző gyakorlatok, úgy váljanak kulturálisan jelentésselivé, hogy ne álljanak semmilyen aktuális ideológiai képzetkör árnyékában. És úgy legyenek az irodalmi kommunikáció értékes mozzanatává, hogy egy szélesre tárt *közösségi gondolkodásban* erősítsék meg azokat, akik eljönnek, de mindeközben ne zárják ki az *egyéni jelentésadás* lehetőségét, az egyéni irodalomértési változatokat. Azt hiszem, itteni találkozásaink az azonoságok sokféleségének paradox gondolatát fogalmazzák meg, és ezért izgalmasak. Egyébként már a régiek emlékezéseiben is „felejthetetlen és meghitt találkozásokról” olvashatunk, amelyek mindig rendkívül erős perspektívát foglaltak magukban. Sokéves formálódása nyomán a Szenteleky-kultusz mára inkább az úgynevezett elkülönülő, mintsem a terjesztő-egységesítő típusú vagy tendenciájú kultuszok közé tartozik, és így sokunk számára a „distinktív módon megerősített identitás” helye, az „ellen-identitás szimbolikus megjelenésformája”.

A Szenteleky-kultusz helyét kiemelkedőnek látom a kortárs vajdasági magyar irodalmi kultuszjelenségek sorában, de hangsúlyozom, kisebbségi léthelyzetben más kultuszoknak is kijár a tapintat, azzal a feltétellel, hogy szemléletileg értékes, kulturálisan színvonalas gesztusok mentén szerveződnek.

A Sziváchoz kötődő irodalmi-kulturális jelentésképzés már nyolcvan éve *folyamatban* van, a Szenteleky-életmű jegyében való *találkozás* alap gondolatai azonban máig vállalhatók. Sokan, egyre többen érzik úgy (a jelenlévők szokatlanul nagy száma is jelzi), hogy Szivác szimbolikus referenciális térként ma is működőképes. Mindig voltak persze reménnyel teli várakozások és el-

maradt találkozások is. Merthogy akadtak olyanok is, akik nem a jelenlét, hanem a távolmaradás szimbolikáját választották hovatarozásuk értelmezésében.

Nyilván élénk feltűnést kelt a sok fiatal, a képzőművészek, az *Élő antológia* és a *Szenteleky-színpad* vendégei, az ünnepi szövegmondók és a látogatók körében is: ők fogják továbbvinni a találkozás gondolatát. Az ő számukra őrizték a lehetőséget a sziváci találkozástér eddigi cselekvői, irodalmi kultúránk kiemelkedő személyiségei, írók és egyetemi irodalomtanárok, a Szenteleky- és a Bazsalikom-díj egykori és mai renomés kitüntetettjei, a kiállítóként megjelenő nagynevű képzőművészek, a Szenteleky-színpadot megtisztelő színészek, a sziváci, a külai és a veprődi művelődési egyesületek tagjai, anyagi és erkölcsi támogatóink, a neveket, bár rendkívüli a névsor, lehetetlen most felsorolni. Még olykori akadályozóink is – őket sem sorolom fel – nekünk dolgoztak, erősítvén bennünk a *helyőrzés* gondolatát és a *térformálás* szándékát.

Azért kezdeményeztük és többek kemény kitarásával, azért vittük véghez a Szenteleky-émlékszoba újrendezését, hogy elmélyítsük e *szellemi találkozástér* mai kulturális jelentéseit. És azért is, mert nem bővelkedünk irodalmi múltunk ilyen jellegű emlékeiben. E kiállításépítési szándékot amellet, hogy kultusztörténeti mozzanatként fontosnak tartjuk, szélesebben a vajdasági magyar irodalmi muzeológia figyelemre méltó törekvéseként fogjuk fel. Irodalmi emlékezetünk, lokális megőrzésű, hiteles tárgyi emlékeink védelmében történtek mozdulatok. Egy jellegében *relikviatárként* és *művészeti gyűjteményként* egyaránt jellemezhető látványteret, egy jó ízű kiállítást ajánlunk fel a szélesebb megismerés számára, megtekintésre magyartanárainknak, a magyar iskolák diákjainak. A tárgyak világának új szempontú rendje széles körű értelmezésre hív. Irodalmi emlékezetünk, mint a többi emlékezet-dimenzió is, kulturális termék: az egymást átható kulturális cselekvések, beszédkészletek, szokásrendek terméke. Emlékhelyeink új jelentéssel való felruházása is ezek közé tartozik. Mai találkozásunk részesei a kulturális cselekvés egy formáját vállalták, annak érdekében, hogy élővé teshessük ezt a helyet, hogy hírét víve bekapcsolhassuk a „hagyományáramba”, kiemelve ezzel a kulturális mindennapokban rá váró elszigeteltségből.